

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/118/2018
Identifikačné číslo spisu: 5113215969
Dátum vydania rozhodnutia: 10.12.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Oľga Trnková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5113215969.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Z. K., bývajúceho v F. F., K. XX, zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Harakálym, so sídlom v Košiciach, Mlynská 28, proti žalovanej Sociálnej poisťovni, so sídlom v Bratislave, Ulica 29. augusta 8, IČO 30 807 484, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 4 C 149/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 26. júla 2017 sp. zn. 10 Co/55/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa podanou žalobou domáhal voči žalovanej ňou nepriznanej náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 32 836,30 € spolu s úrokom z omeškania 8,5 % ročne od 28.7.2013 do zaplatenia s poukazom na znalecký posudok Z.. A. E. a mimoriadneho zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 32 836,30 €. U žalobcu malo dôjsť k poškodeniu zdravia 31.5.2010 pri plnení pracovných úloh, jednalo sa o pracovný úraz. Uvedol, že zo strany žalovanej mu bola doteraz poskytnutá náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 33 590,20 € a uznal svoj podiel zodpovednosti na vzniku pracovného úrazu v rozsahu 30 %, čo zohľadnil vo výške uplatňovaných nárokov. Pasívnu legitímáciu odôvodnil poukazom na príslušné ustanovenia zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, podľa ktorých je náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia pri škode na zdraví spôsobenej pracovným úrazom povinná vyplatiť žalovaná z úrazového poistenia. Vzhľadom na to, že nedošlo k dohode medzi ním a poskytovateľom náhrady tejto škody, si uplatnil svoj nárok za sťaženie spoločenského uplatnenia aj na súde podľa zákona č. 437/2004 Z.z.

2. Okresný súd Žilina rozsudkom z 23. októbra 2015 č. k. 4 C 149/2013-191 I. Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 32 082,40 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,5 % ročne zo sumy 32 082,40 € od 28.7.2013 do zaplatenia. II. Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 26 269,04 €. III. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že došlo k

pracovnému úrazu a žalovaná mala povinnosť zaplatiť úrazovú dávku žalobcovi. Na základe lekárskeho posudku Z. A. E. bol úraz žalobcu obodovaný na 6100 bodov, žalovaná po odpočítaní spoluúčasti žalobcu mu priznala sumu len vo výške 33 590,20 €, preto súd mu priznal žalovanou neuznanú sumu za sťaženie spoločenského uplatnenia 32 082,40 € [$6100 * 15,38 \text{ €} = 93818 - 28145,40 \text{ €} (30 \% \text{ spolučina}) = 65672,60 \text{ €} - 33590,20 \text{ €} (\text{priznané žalovanou}) = 32082,40 \text{ €}$] s odôvodnením, že nie je pri rozhodovaní o nároku žalobcu uplatnenom podľa § 6 ods. 3 zákona č. 437/2004 Z.z. viazaný výsledkom kontroly ohodnotenia pracovného úrazu Sociálnou poisťovňou. V časti 0,28 € návrh zamietol ako nesprávne vypočítaný žalobcom. V prípade nároku na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. v žalobcom uplatnenej sume 32 836,30 € (50 % zo sumy 65 675,60 €) ohodnotenia pracovného úrazu, ktorú si žalobca oprávnenne uplatnil na súde, nakoľko medzi ním a žalovanou nedošlo k uzatvoreniu dohody o vyrovnaní podľa § 6 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z. súd konštatoval čiastočnú dôvodnosť a priznal žalobcovi 26 269,04 €, čo predstavuje 40 % zo sumy základnej náhrady. Mimoriadne zvýšenie náhrady spoločenského uplatnenia o 10 % zamietol, nakoľko mal preukázané, že i keď sa u žalobcu jedná o prípad hodný osobitného zreteľa, pred úrazom bol zapojený do spoločenského života na úrovni len svojho zamestnávateľa a obce F. F., v spoločenskom živote sa v širšom rozsahu nerealizoval.

3. Krajský súd v Žiline na odvolanie žalovanej rozsudkom z 26. júla 2017 sp. zn. 10 Co 55/2017 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 32 082,40 € spolu s príslušenstvom, zrušil a v tejto časti konanie zastavil. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 26 269,04 € zmenil tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 13 436,08 € a vo zvyšku - v sume 12 832,96 € žalobu zamietol. Odvolací súd uviedol, že o nárokoch zamestnanca pri zodpovednosti zamestnávateľa za škodu spôsobenú pracovným úrazom rozhoduje s účinnosťou od 1. januára 2004 v zmysle zákona č. 461/2003 Z.z. Sociálna poisťovňa resp. jej organizačné zložky (s poukazom na názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rozhodnutí pod sp. zn. 3 Cdo/291/2013). Z vykonaného dokazovania je jednoznačné, že žalobca si uplatnil nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa lekárskeho posudku, ktorý má povahu úrazovej dávky (§ 83, § 99 zákona č. 461/2003 Z.z.) v Sociálnej poisťovni a tá o ňom právoplatne rozhodla. Preto ak žalobca žiadal doplatenie tohto nároku na súde, nakoľko mu ho Sociálna poisťovňa nepriznala celý, t.j. do výšky základu bodového ohodnotenia v lekárskom posudku 6100 bodov, ide o neodstrániteľnú prekážku podmienky konania a odvolací súd musel ex offo podľa § 389 ods. 1 písm. a/ C.s.p. rozsudok v tejto časti zrušiť a konanie zastaviť bez súčasného postúpenia veci Sociálnej poisťovni, pretože už v čase podania žaloby uplynula lehota na podanie opravného prostriedku, ktorým mohol a mal žalobca žiadať o preskúmanie vecnej správnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne v správnom súdnictve. Odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie rozhodol správne, pokiaľ konštatoval právomoc súdu rozhodovať o nároku žalobcu na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, čo vyplýva z § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. Odvolací súd v tejto časti uviedol, že určujúcim ukazovateľom bol právoplatne rozhodnutím Sociálnej poisťovne určený základ bodového ohodnotenia za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 3120 bodov a nie vo výške 6100 bodov (ako bolo uvedené v lekárskom posudku). Rozsudok súdu prvej inštancie preto zmenil tak, že žalobcovi priznal rovnako ako súd prvej inštancie náhradu zvýšenú o 40 %, avšak zo sumy základnej náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa právoplatne priznaného nároku Sociálnou poisťovňou vo výške 3120 bodov. Svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 193 a § 194 ods. 1 C.s.p., kde o predbežnej otázke základu nároku na sťaženie spoločenského uplatnenia mala právo rozhodovať len Sociálna poisťovňa a odvolací súd bol preto povinný na jej právoplatné rozhodnutie prihliadať.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, vyplývajúce z jeho obsahu proti prvému (zrušujúcemu) a druhému (zamietajúcemu) výroku. Uviedol, že žalobcovi bolo odňaté právo na spravodlivý súdny proces tým, že odvolací súd o jeho prvom nároku rozhodol tak, že konanie zastavil, čo odôvodnil prekážkou už právoplatne rozhodnutej veci. Uvedené však podľa jeho názoru nie je správne, pretože právoplatným rozhodnutím iného orgánu, ktoré nie je súdnym rozhodnutím, nie je súd v zmysle § 193 C.s.p. viazaný. Namietal aj nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý nereagoval na námietku odvolateľa, že ustanovenie § 6 ods. 1 a 3 zákona č. 437/2004 Z.z. mu

umožňuje uplatniť si nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia na všeobecnom súde. Nesprávny procesný postup odvolacieho súdu mal podľa žalobcu za následok aj nesprávne rozhodnutie o zvýšení náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia.

5. Žalovaná navrhla dovolanie zamietnuť.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá C.s.p.) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

7. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 C.s.p.

8. V zmysle § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. V zmysle § 421 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

11. V danom prípade dovolací súd priority posudzoval prípustnosť dovolania, t.j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

12. Dovolací zistil, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) oprávnená osoba, zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.). Dovolaním, ktoré spĺňa náležitosti stanovené zákonom (§ 428 C.s.p.), žalobca napáda rozsudok odvolacieho súdu, ktorým zrušil prvý výrok súdu prvej inštancie a konanie v tejto časti zastavil a ktorým vo výroku zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie, tak že ho zamietol.

13. Dovolanie žalobcu posúdil dovolací súd podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 C.s.p.) a dospel k záveru, že žalobca uplatnil dovolací dôvod, kde namietal vady konania podľa § 420 písm. f/ C.s.p.

14. Podľa § 420 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa s ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

16. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj judikát R 129/1999 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

17. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (porovnaj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013).

18. Pojem „procesný postup“ súdu je potrebné vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

19. Pokiaľ žalobca namietal, že odvolací súd nesprávne zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku, v ktorom mu priznal nárok na doplatok za sťaženie spoločenského rozhodnutia pre prekážku právoplatne rozhodnutej veci a konanie v tejto časti zastavil, súd nezistil, že takýmto konaním odvolacieho súdu bola spôsobená vada uvedená v § 420 písm. f/ C.s.p.

20. Dovolateľ nesprávne uvádza, že odvolací súd o uvedom nároku nerozhodol pre prekážku právoplatne rozhodnutej veci (res iudicata). Neodstrániteľná prekážka konania res iudicata znamená, že rozsúdená vec je rozsúdená definitívne a predstavuje absolútnu prekážku následnej žaloby v rovnakej veci alebo z rovnakého dôvodu (§ 230 C.s.p.). Z obsahu rozhodnutia odvolacieho súdu však vyplýva, že súd rozhodnutie v tejto časti zrušil a konanie zastavil pre inú neodstrániteľnú prekážku podmienky konania, ktorú je povinný zisťovať ex offio pred tým, ako pristúpi k samotnému rozhodnutiu a to, či má právomoc vo veci konať. Z odôvodnenia rozsudku v bodoch 25 a 26 vyplýva, že odvolací súd mal za to, že na rozhodovanie o doplatení náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia nemá súd právomoc, nakoľko s účinnosťou od 1. januára 2004 v zmysle zákona č. 461/2003 Z.z. o tomto nároku má právomoc rozhodovať len Sociálna poisťovňa (jej príslušné organizačné zložky). Tá však o nároku už právoplatne rozhodla, keď náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia nepriznala do celej výšky základu bodového ohodnotenia stanoveného lekárskeho posudkom 6100 bodov. Žalobca preto mohol toto rozhodnutie nechať preskúmať v správnom súdnictve v zákonnej lehote, ktorá však už uplynula pred podaním žaloby v tejto veci a preto odvolací súd v tejto časti nezistil ani podmienky pre postúpenie veci na konanie inému orgánu. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd nezastavil konanie pre vadu res iudicata, pretože o doplatení nároku na náhradu spoločenského uplatnenia nebolo doteraz rozhodnuté iným právoplatným rozhodnutím súdu ako správne poznamenal dovolateľ a preto súd namietanú vadu podľa § 420 písm. f/ C.s.p. nezistil.

21. Pokiaľ dovolateľ namietal nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd poukazuje na zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 3. decembra 2015 publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., pričom obsah spisu nedáva žiadny dôvod pre uplatnenie druhej vety tohto stanoviska. Žalobca tvrdí, že odvolací súd žiadnym spôsobom nereagoval na jeho námietku vo vyjadrení k odvolaniu, že ustanovenie § 6 ods. 1 a 3 zákona č. 437/2004 Z.z. mu umožňuje uplatniť si nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia na všeobecnom súde. Rozhodnutie odvolacieho súdu (v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie) spĺňalo kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 220 C.s.p. z hľadiska formálnej štruktúry a obsahovalo aj odôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). Odvolací súd zreteľne a výstižne vysvetlil, prečo musel rozhodnutie v napadnutej časti zrušiť a konanie zastaviť, podrobne uvedené v bode 25 a 26 rozsudku. Podľa právneho názoru vec prejednávajúceho senátu nie je po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného a nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p.

22. V súvislosti s námietkou nesprávneho právneho posúdenia o zvýšení náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, ku ktorému malo dôjsť v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu najvyšší súd uvádza, že už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením veci (viď R 54/2012 a 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Na tom zotrval aj aktuálny judikát R 24/2017.

23. Vzhľadom na to, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 420 písm. f/ C.s.p. prípustné, najvyššiemu súdu neostávalo iné, ako ho podľa § 477 písm. c/ C.s.p. odmietnuť.

24. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p.

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.